

עניינים תוכן

1.....	תקציר
1.....	מבוא
1.....	הטרדה מינית
3.....	השלכות ההטרדה המינית
4.....	חוק למניעת הטרדה מינית
5.....	מין ומגדר
5.....	הטרדה מינית ומגדר
6.....	הטרדה מינית של גברים
7.....	שיטה
7.....	משתתפים
7.....	כלים ומכשירים
7.....	שאלה דמוגרפית
7.....	שאלון התנסויות מיניות (Fitzgerald et al, Sexual Experiences Questionnaire– SEQ) 1988
8.....	הליך
8.....	ממצאים
11.....	דיון
12.....	מגבלות המחקר
13.....	הצעות למחקר המשך
13.....	תרומת המחקר
14.....	ביבליוגרפיה
15.....	נספחים

תקציר

המחקר הנוכחי עוסק בהבדלים בין המינים באספקטים השונים של הטרדה מינית.

בשדה המדעי נמצאו קשרים בין המשתנים השונים – לרוב ממצאים מובהקים החוזרים על עצמם במספר מחקרים. כמו כן, לא נמצאו מחקרים הבודקים את ההבדל בין מין המטריד לרמת ההטרדה הכללית ואת ההבדל בקרב גברים בין תפיסת ההטרדה הסובייקטיבית לבין רמת ההטרדה המינית בפועל. לכן, מטרתו של מחקר זה היא לאשש קשרים בין משתנים, ובנוסף, לבחון את שתי ההשערות שלא נחקרו עד כה.

במחקר השתתפו 40 סטודנטים בהתנדבות. 20 נשים ו-20 גברים. לצורך בדיקת המחקר נמדדו ציוניהם של כלל המשתתפים בשאלון התנסויות מיניות.

תוצאות המחקר הראו כי הקשרים בין המשתנים, עולים בקנה אחד עם הממצאים הקודמים בספרות ותואמים להשערות המחקר: נמצאו הבדלים בין נשים לגברים ברמת ההטרדה המינית הכללית, נמצאו הבדלים בין נשים לגברים לבין כל אחד מגורמי ההטרדה המינית, ונמצאו הבדלים בין נשים לגברים המוטרידים מינית במין המטריד מינית.

מנגד, נמצאו שני ממצאים חדשים שלא נבדקו קודם לכן בספרות: לא נמצאו הבדלים בין הנשים לגברים המטרידים ברמת ההטרדה המינית הכללית של המוטריד, ונמצא הבדל בין תחושת ההטרדה המינית הסובייקטיבית של גברים לבין רמת ההטרדה המינית הכללית שלהם.

לכן, במחקרי המשך, מומלץ לבדוק גורמים שונים שיתכן ומסבירים את שני הממצאים החדשים שנמצאו, ובכך לאפשר טיפול טוב יותר בתופעת ההטרדה המינית.

מבוא

הטרדה מינית

הטרדה מינית הינה תופעה חברתית נפוצה, לה יש הגדרות רבות, אך מהותן אחת היא – התייחסות מינית בלתי רצויה המופנית ללא הסכמה – מילולית או פיזית (מור, 2011). תופעה זו מתרחשת במקומות והקשרים שונים ומגוונים: בעבודה, בלימודים, בצבא, ברחוב ובכל מקום אחר (מור, 2017). ישנן גישות תיאורטיות שונות המסבירות את נושא ההטרדה המינית, תוך הדגשת היבטים שונים (קמיר, 2009).

הגישה הראשונה שהסבירה תופעה זו, הייתה הגישה הפמיניסטית האמריקאית. לפני התייחסותה של גישה זו להטרדה המינית כתופעה חברתית, כל הטרדה מינית הייתה נחשבת לבעיה פרטית של המוטריד והוסברה בדרך כלל על ידי משיכה מינית טבעית ובלתי מזיקה. הנשים, שהיו המוטרידות לרוב, נחשבו ככאלה שמעוניינות בהתייחסותן המינית של הגברים ולכן מפתות אותם, אך לעיתים מכחישות זאת בשל התחסדות, רגשות אשם על התנהגותן הפרובוקטיבית או נקמנות בגברים. הגישה הפמיניסטית האמריקאית הייתה הראשונה לאגד את המקרים ולהגדירם כתופעה חברתית – בשנות ה-60 של המאה ה-20 החלו נשים להתאגד ולדבר על חייהן בתור נשים, תוך שהן "נוגעות" בנושאים שהיו טאבו עד אז, וביניהם גם הטרדות מיניות. לפי גישה זו, ההטרדה המינית הינה מנגנון פטריארכלי המשרת את המין הגברי כמין השולט על הנשים, ומאפשרת לו להקטין, להביך ולהקשות עליהן לממש את יכולותיהן ולהשתלב בחברה. גישה זו עשתה שינוי עצום בתודעה החברתית – גברים שנחשבו בעיני עצמם וסביבתם כתקינים, מצאו עצמם מוקעים חברתית (קמיר, 2009).

גישה נוספת הינה גישה המתמקדת בתופעת ההטרדה המינית במקום העבודה, ולפיה הטרדה מינית במקום העבודה פוגעת בזכות העובד/ת לשוויון במקום העבודה. בלמעלה מ-70% הקורבן להתעמרות במקום העבודה הינו אישה. הטרדה מינית הינה סוג של התעמרות במקום העבודה, המוקיעה את העובד ומבודדת אותו מיתר חבריו לעבודה. הגישה תבעה את המושג "הטרדה מינית מתעמרת" – לפיו ההתעמרות במקום העבודה היא בעלת אופי מיני (הערות מיניות, התייחסות למיניות, שימוש בכרזות מיניות ואף אונס) (קמיר, 2009).

בנוסף לגישות אלה, ישנה הגישה הארגונית להטרדה המינית, המתמקדת במשמעויות המבניות של הטרדה המינית, בייחוד עבור הארגון. הטרדה המינית נתפסת כאמצעי לצבירת כוח על חשבון המוטריד ועל ידי כך חיזוק ההיררכיה הארגונית. ההיררכיה והכוח שנובעים מהטרדה זו אינם נובעים ממקצועיות ולכן פוגעים בארגון ובעובדיו וגוזלים משאבים שהיו יכולים להיות מתועלים לעבודה מקצועית ויצרנית יותר (למשל: הבטחת קידום עבור טובות הנאה אישיות) (קמיר, 2009).

הגישה הבאה להטרדה מינית הינה גישה פסיכולוגית, לפיה הטרדה המינית הינה פועל יוצא של אישיות פתולוגית שמטרתה להרוס את המוטריד, להשליט עליו מרות על ידי הפיכתו לאובייקט מיני. המטריד הינו אדם נצלני, חסר כל אמפתיה אנושית, קנאי חולני, פרנואידי ומגלומן הזקוק להערצה מתמדת. במחקרים נמצא כי עברייני מין רבים מתאפיינים בהיעדר כישורים חברתיים וחוסר אמפתיה (קמיר, 2009).

הגישה האחרונה הינה גישה שרואה את הטרדה המינית כפוגעת בכבוד המוטריד - בכבוד המחיה או בכבוד הסגולי שלו. הטרדה המינית מונעת מהמוטריד להתפתח ולכן פוגעת בכבוד המחיה שלו, ולעיתים גם פוגעת בערכו כאדם ולכן גם בכבודו הסגולי (קמיר, 2009).

הטרדה המינית נחלקת לסוגים שונים. אחד מסוגי הטרדה המינית הינו "הטרדת רחוב": התייחסויות מיניות בלתי רצויות מצד זרים במרחב הציבורי, והיא כוללת: התנהגויות מילוליות ובלתי מילוליות, כגון קריאות מיניות, נגיעות בחלקי גוף אינטימיים, הערות מיניות משפילות, הצעות בעלות אופי מיני, היצמדות או התחככות מצד אנשים זרים במרחב הציבורי. בניגוד להטרדה שמבוצעת על ידי אדם שמוכר למוטריד או המוטרידת, סוג הטרדה זה מבוצע על ידי זרים. על פי מחקרים שונים שנעשו, נמצא כי סוג הטרדה זה הוא הנפוץ ביותר, וכי 80% מהנשים חוות אותו (מור, 2017).

בנוסף, ישנה הטרדה מינית במקום העבודה. במחקרים שנעשו בישראל נמצא כי 35-70% מהנשים בישראל יעברו הטרדה מינית במקום עבודתן, כאשר סוג הטרדה הנפוץ ביותר הינו ניצול יחסי כוח (מור, 2017). הטרדה במקום העבודה מכילה בתוכה סוג מסוים של הטרדה שהוגדר על ידי קתרין מקינון (1979) ונקרא Quid-Pro-que, כלומר "זה תמורת זה". סוג זה כולל בתוכו את כל המקרים בהם אדם מתנה את המשך העבודה, הקידום או זכויות בעבודה, תמורת שיתוף פעולה מיני. סוג נוסף של הטרדה מינית במקום העבודה הינו הטרדה מסוג סביבה עוינת (Hostile Environment) – התעסקות במין במקום העבודה ברמה שהופכת את מקום העבודה למקום לא